

DRIE KRAAIENDE HANEN, benaming voor de volksvertegenwoordigers Frans van Cauwelaert, katholiek, Camille Huysmans, socialist, en Louis Franck, liberaal, tijdens en sedert hun eerste gezamenlijk optreden voor de vernederlandsing van de Rijksuniversiteit Gent; Franck werd soms vervangen door zijn partijgenoot, volksvertegenwoordiger Leo Augusteyns. In deze samenwerking weerspiegelde zich de eensgezindheid van de in 1907 opgerichte Tweede hogeschoolcommissie. Opmerkelijk is, dat geen van de drie uit Oost- of West-Vlaanderen kwam. De uitdrukking "drie kraaiende hanen" werd door Huysmans bedacht tijdens die eerste gemeenschappelijke meeting, die op 18 december 1910 te Antwerpen in de zaal van de Harmonie (toen in de Vaartstraat) plaatsvond. Ter-



L'Hydre flamingante

Le texte de chacun est faussé par l'Académie flamande.

De katholiek Frans van Cauwelaert, de socialist Camille Huysmans en de liberaal Louis Franck waren de Drie Kraaiende Hanen die in gezamenlijke samenwerking Vlaanderen wakker wilden schreeuwen. (AMVC)

wijl Huysmans Van Cauwelaert, die net als hijzelf pas enige maanden voordien (mei 1910) voor het eerst tot Kamerlid was gekozen, en Franck, die al sedert 1906 in het parlement zat, bij de hand nam, zei hij tot de ongeveer vijfduizend aanwezigen als slot van zijn speech: "Het is onze plicht van hieruit naar andere steden te gaan. Wij zullen de drie kraaiende hanen zijn die het volk zullen wakker maken." En Van Cauwelaert schrijft over die meeting in zijn memoires: "Het werd een overweldigende betoging, zowel wat de macht van het aantal als het enthousiasme van de aanwezigen betreft. Het is bij deze gelegenheid dat C. Huysmans het gevleugeld woord van 'de drie kraaiende hanen' heeft gevonden en dat de drie sprekers, in een vlaag van romantisme, die geheel aan de stemming van de juichende menigte beantwoordde, de handen in mekaar, als voor een nieuw eedverbond de belofte aflegden, tot de eindoverwinning voor de strijd verbonden te blijven." In diezelfde meeting kondigde Franck aan, dat hij weldra met zijn twee collega's en nog andere Kamerleden een wetsvoorstel voor de vernederlandsing van Gent zou indienen. Dat gebeurde einde maart 1911; voor de socialisten tekende niet kraaiende haan Huysmans maar Edward Anseele.

LITERATUUR: Camille Huysmans. Een levensbeeld gevestigd op persoonlijke getuigenissen en eigen werk, samenstelling en inleiding door R. Roemans en H. van Assche, 1961; — Uit het Archief

van Frans Van Cauwelaert. 1: Gedenkschriften over Vlaamse Beweging en Belgische Politiek 1895-1918, inleiding en aantekeningen door R. de Schryver, 1971.

REGINALD DE SCHRYVER*